Ο σωστός τρόπος υπακοής (Ιερομόναχος π. Ευσέβιος Βίττης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 5 Απριλίου, 2017

Ποιος είναι ο σωστός τρόπος υπακοής; Ποια είναι η σωστή μορφή της; **Η υπακοή μπορεί να είναι μόνο εξωτερική χωρίς εσωτερικό βάθος ή εσωτερική**, με αναγκαίες όμως τις εξωτερικές εκδηλώσεις της. Η **εξωτερική υπακοή** μοιάζει με την κοσμική πειθαρχία και δεν αγγίζει το εσωτερικό εκείνου που την ασκεί έτσι. Μοιάζει με την πειθαρχία που επιβάλλουν οι ανθρώπινοι νόμοι, είναι δουλική και κινείται από τον φόβο της τιμωρίας του Θεού ή από άλλα όχι γνήσια ελατήρια. Η αυτού του είδους υπακοή δεν προσιδιάζει σε ελευθέρους ανθρώπους. Ο Κύριος ζητάει την ένωση μαζί του εν ελευθερία και γνησιότητι. Οδηγητική γραμμή της υπακοής είναι το θείο θέλημα και προϋπόθεση αναγκαία γι' αυτό είναι **η εν ελευθερία υπακοή**, η εν αγάπη αμοιβαία υπακοή, η εν πλήρει επαναπαύσει υπακοή, η απομάκρυνση από την ψυχή του υπακούοντος και της παραμικρότερης σκιάς δυσπιστίας, καχυποψίας, αμφιβολίας και αρνητικότητας κάθε μορφής έναντι του πνευματικού του καθοδηγού.

Η **γνήσια υπακοή** αποτελεί ένα πολύ σκληρό πνευματικό αγώνισμα που απαιτεί εγκαρτέρηση, πολλή ταπείνωση, απόλυτη αυτοδέσμευση, αποφυγή εσωτερικής κατακρίσεως, ακατάπαυστη καλλιέργεια πίστεως και εσωτερικής ζωής εν προσευχή και υπομονητική εγκαρτέρηση, γιατί η αληθινή υπακοή δεν αποκτιέται αμέσως, αλλά **απαιτεί πολύν χρόνο για να ωριμάσει**. Ο βασιλικός δεν μεγαλώνει τραβώντας τον, αλλά ποτίζοντάς τον λίγο λίγο κάθε μέρα. Ο βασικότερος όμως αγώνας για την απόκτηση γνήσιας υπακοής είναι ο συστηματικός **πόλεμος εναντίον του εγωισμού αρνητικά και η απόκτηση της αγάπης** θετικά.

Ο εγωισμός αποκλείει τόσο την ορθή κατανόηση, όσο και τη βίωση των θείων εντολών και οπωσδήποτε της υπακοής. Ο εγωισμός δημιουργεί τη διαίρεση, που πρώτος εισήγαγε ο Αδάμ, υποδουλώνει στην κυριαρχία του πνεύματος του απομονωτισμού και περικλείει στα τείχη του ατομισμού με βασικό γνώρισμα το ίδιον θέλημα, που δεν συμβιβάζεται με κανένα άλλο. Στην Παναγία Τριάδα, την πηγή κάθε αγαθού, υπάρχει μία θέληση των επί μέρους θείων Προσώπων της. Απαρνούμενοι τον εγωισμό μας γινόμαστε δοχεία του θείου θελήματος, διευρύνουμε την ύπαρξή μας με κατεύθυνση την πραγμάτωση της πληρότητας της υπάρξεως κατ' εικόνα του θεανδρικού προσώπου του Χριστού, που ήρθε για να εκπληρώσει το θέλημα του ουράνιου Πατρός του.

***

Ο άνθρωπος, που έχει απολυτοποιήσει το λογικό του και θέλει να υπαγάγει τα πάντα στη δική του κρίση και υπερτονίζει την προσωπική του ζωή και ελευθερία, αντιτίθεται στη χάρη του Θεού. Τρομάζει στη σκέψη πως κάποιος άλλος θα αναλάβει να τον καθοδηγήσει. Ποιος είναι, λέει, αυτός που θα τολμήσει να μπει στα μύχια της ψυχής μου και να εισδύσει αδιάκριτα στην προσωπική μου ζωή; Και πώς είναι δυνατόν ένας που μπορεί να είναι κατώτερός μου να οδηγήσει εμένα που μπορεί να είμαι κατά πολύ ανώτερός του; Και πώς μπορεί να ξέρει αυτός καλύτερα από μένα το θείο θέλημα; Δεν μας έδωσε ο Θεός τη λογική; Και δεν μπορώ εγώ να σκεφτώ σωστά και ασφαλώς πιο σωστά από εκείνον, που θέλει να με καθοδηγήσει; Έχει περισσότερο μυαλό αυτός από μένα; Δεν μου χρειάζεται καμιά χειραγωγία και καμιά υπακοή! Και πάει λέγοντας...

Αν τέτοια είναι η θεώρηση της υπακοής και του πνευματικού χειραγωγού, είναι προφανές, ότι δεν υπάρχει έδαφος μιας αμοιβαίας συνεργασίας και βοήθειας στο χώρο της υπακοής. **Η απολυτοποίηση του εγώ και των ατομικών δυνατοτήτων του εγωιστή σκοτίζει τον νου** και δεν μπορεί να αντιληφθεί, ούτε ότι είναι ο ίδιος δέσμιος του εγωισμού του ούτε, στοιχειωδώς καν, ποιο μπορεί να είναι το θείο θέλημα σε μια συγκεκριμένη περίπτωση. Γι' αυτό και του είναι αδιανόητο πώς μπορεί ένας πνευματικός άνθρωπος σαν τον πνευματικό καθοδηγό να γνωρίζει το θέλημα του Θεού και μάλιστα για συγκεκριμένες περιπτώσεις.

Ο εγωιστής λοιπόν αρκούμενος στις προσωπικές του δυνατότητες παραμένει στο σκοτάδι και στην αξιοθρήνητη φτώχεια της αυτάρκειάς του. Αντίθετα, ο ταπεινός και γεμάτος αγάπη και σεβασμό στο πρόσωπο του καθοδηγού του, στον οποίον εμπιστεύεται τον εαυτό του για να χειραγωγηθεί στο δρόμο του θείου θελήματος, βοηθιέται στο να συνειδητοποιήσει την **ανεπάρκεια του ανθρώπινου λογικού και τη γελοιότητα της αυτάρκειας και της φαντασιώδους παντογνωσίας του ατομικού ανθρώπινου πνεύματος**. Έτσι οδηγείται από τον κίνδυνο του περικλεισμού στα ασφυκτικά τείχη της εγωπάθειας και στην πενία της αυτάρκειας, στον πλούτο της θείας σοφίας και στους ολάνοιχτους ορίζοντες της ελευθερίας των τέκνων του Θεού.

***

Η υπακοή ξεκινάει υποκειμενικά, από την ταπείνωση και γνώση των ορίων και μέτρων μας. Όσο κι αν προαχθεί ο άνθρωπος, ποτέ δεν εγκαταλείπει αυτήν την αφετηρία, δηλαδή την υπακοή. Γι' αυτό και κάθε του πράξη ξεκινάει με ευλογία. Αυτό σημαίνει ταπείνωση, αλλά και αγάπη. Και αν για κάθε πράγμα απαιτείται ευλογία, πολύ περισσότερο για τα σπουδαία και μεγάλα. Κάθε πράγμα που κάνει ο άνθρωπος είναι σημαντικό και ουσιώδες. Με την υπακοή και την ευλογία

όλα αποκτούν ιερό χαρακτήρα. Ο γνήσια υπάκουος νιώθει μέσα του την παρουσία του Αγίου Πνεύματος, το οποίο του χαρίζει όχι μόνο τη βαθειά ειρήνη, αλλά και τη βεβαιότητα της μεταβάσεώς του «*εκ του θανάτου εις την ζωήν*» (Ιω. 5:24).

Με τη μεθοδική απάρνηση του ιδίου θελήματος και της ιδίας κρίσεως που απεργάζεται η υπακοή με σκοπό να συγκατατεθεί ο άνθρωπος στο θείο θέλημα, ξεπερνάει σιγά σιγά ο υπακούων την ανθρώπινη σοφία, γιατί ουσιαστικά παραιτείται από την εθελοτυφλία και την εμπάθεια, που σκοτίζει το ηγεμονικό της ψυχής, δηλαδή το νου. **Ανυψώνεται σε πνευματική κατάσταση που δεν μπορούν να διανοηθούν οι άνθρωποι του κόσμου** παρά τα τυχόν προτερήματά τους, την κατά κόσμο μόρφωση και παιδεία. Η υπακοή είναι τελικά **οδός πίστεως**, που νικάει τον κόσμο, όχι μόνον αυτόν, που τον περιβάλλει, αλλά πρώτιστα αυτόν που φωλιάζει μέσα μας.

Γι’ αυτό **η υπακοή κατορθώνεται δια της πίστεως**. Χωρίς αυτήν κανένας δεν μπορεί να τη διδάξει και κανένας δεν μπορεί να την προσλάβει και νοητικά και πρακτικά. Επειδή δε η υπακοή είναι πράξη θρησκευτική, είναι **ενέργεια καθαρά ελεύθερη** τόσο από τα αρνητικά στοιχεία, που αναφέρθηκαν, όσο και από τον εγωκεντρισμό μας. Αλλιώς δεν έχει κανένα νόημα και αξία. Ακριβώς δε γιατί είναι τόσο μεγάλη η αξία της υπακοής, **το ζήτημα του πνευματικού καθοδηγού δεν είναι ζήτημα τύχης, αλλά επίμονης εκζητήσεώς του από τον Θεό με προσευχή και νηστεία**.

[Από το περιοδικό «Όσιος Φιλόθεος της Πάρου» τ. 9, εκδ. Ορθ. Κυψέλης, Θεσσαλονίκη 2003, σελ. 21 (αποσπάσματα)]

(Πηγή ηλ. κειμένου: koinoniaorthodoxias.org)